OLAY: 180 29.5.1992

Mülkiyeti Hazineye ait "Maçka Kışlası" adıyla tanınmış bina, önce Jandarma Er Okulu olarak kullanılmak üzere İçişleri Bakanlığına özgülenmiş iken, 1954 yılında burada bir Maden Fakültesi açılması amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığının istemi üzerine bu tahsis kaldırılıp boşaltılmış ve taşınmaz İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Rektörlüğüne verilmiştir.

Daha sonraları hep "Maçka Maden Fakültesi" olarak anılan binada zaman zaman girişilen mimarî yapısını değiştirmeyen tadilât ve onarımlar için özel yasa ve Bütçe Kanunlarıyla ödenek ayrıldığı gibi, 1977 tarihli İstanbul Nazım Plânında burası İTÜ Maçka Kampüsü sahasında "Maden Fakültesi" olarak gösterilmiş ve 1983 yılında da, o zaman bu adı taşıyan Gayrımenkul Eski Eserler ve Anıtlar Kurulu kararıyla "aynen korunması gerekli eski eser" niteliğiyle tescil edilmiştir.

Scanned by CamScanner

İTÜ'nün bazı birimlerinin Ayazağada yeni bir alana taşınması üzerine, Üniversite binayı, eskisi gibi Fakülte olarak kullanmak, fakat aynı zamanda büyük bir salonunu kültür etkinliklerine özgüleyebilmek için, Maliye Bakanlığı ve yasaya göre, şimdiki Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun da izniyle onarılmakta iken, inşaat, Şişli Belediyesi tarafından, İmar Kanununa aykırılık nedeniyle durdurulup mühürlenmiştir. Bu durumda, yüklenicinin de işi bırakması üzerine, yeni bir ihale sonucu başka bir müteahhit ile inşaat sözleşmesi imzalanmış, onarım, Belediye ile İmar Kanununa ilişkin tartışmalı kısımlar dışında kalan yerlerde sürdürülmüştür.

Ancak tam bu sıralarda, Hazine adına Milli Emlâk Genel Müdürlüğü tarafından alınan, Maliye Bakanınca da, 16.8.1990 tarihinde onaylanan bir kararla binanın, kamu hukuku tüzel kişiliğine sahip İstanbul Menkul Değerler Borsası lehine tesis edilen bir irtifakla 49 yıllığına çok yüksek bir bedel karşılığı kiralanması öngörülmüştür. Bu karara ilişkin ve usulüne uygun olarak gönderilen yazıda, "fiilen Maden Fakültesi olarak" kullanıldığı ileri sürülen bu taşınmazda Borsa olarak kullanılabilmesi için zorunlu ve esaslı mimarî değişikliklerin yapılabilmesi için de boşaltılarak kiralayan kuruluşa teslimi İTÜ Rektörlüğünden istenmiştir.

SORULAR:

1 – Olayda sözkonusu bakanlıklar, İTÜ, Şişli Belediyesi ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının hukuksal durumları ile Türk yönetim sisteminin bütünü içindeki konumları hakkında bilgi veriniz.

2 – Olaydaki İTÜ ve Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun yürüttüğü faaliyetler İdare Hukukunun hangi alanına ilişkindir?

3 – Üniversitenin kadrolu öğretim elemanları ile geçici olarak çalıştırdığı kimseler ve olayda adı geçen Kurullarda görevli uzmanların kamu personeli olarak genel hukuksal durumları (statü) hakkında bilgi veriniz.

4 – Olayda sözkonusu "Maçka Kışlası" ile İTÜ'nün Ayazağa Kampüsündeki yeni yapılmış fakülte binalarının kamuya ilişkin ne tür mallardan olduğunu anlatınız. Bu niteliklerini kazanma ve yitirme bakımından aralarında bir fark olup olmadığını belirtiniz.

5 – Olayda sözkonusu olan tahsis, Bütçe Kanunu, İmar Nazım Planı, eski eser olarak tescil, inşaatın durdurulup mühürlenmesi; kira, ihale ve inşaat sözleşmesini önce organik, daha sonra da maddi bakımdan niteleyerek, bunların anlam, kapsam ve doğurdukları hukuksal sonuçları anlatınız.

Scanned by CamScanner

6 – Yukarda sayılan işlemlerden hangisinin sonuçlarını ortadan kaldırmak ve etkilerini önlemek için kim ya da kimler, ne süre içinde, hangi yargı düzeni içindeki hangi mahkemede kime karşı ne tür bir dava açarak neler talep edebilirler? Açılan bu davaya davacı yanında herhangi bir katılma sözkonusu olabilir mi?

7 – Yukarıda açılan davanın dayandırılabileceği hukuksal esas nedir? Bunu talep edilebileceklere ilişkin yasal koşullar ile olaydaki veri ve durumlarla gerekçelendirerek yazınız.

8 – Davalı İdarenin savunması ne yönde olabilir?

9 – Görevli ve yetkili yargı yeri davacının iddiaları ve davalının da savunmalarını değerlendirerek ne yönde karar vermelidir?

10 – Dava sonunda kim hangi yasa yolu (kanun yolu)na başvurabilir? Bu konuda yetkili yargı yeri neresidir?

Scanned by CamScanner

OLAY: 117 25.5.1987

I – Zonguldak Belediyesi, (A, B, C)'ye ait olan üç parsel arsayı, Belediye araçlarının park ve onarım tesisi yapmak üzere kamulaştırmıştır.

Daha sonra, Belediye, kentin değişik semtlerine dağılmış bulunan oto tamirhanelerinin bir sitede toplanmasına ve kamulaştırdığı bu yerinde oto sanayi sitesi olarak kullanılmasına karar vermiştir.

II – Aydın Valiliği, çıkardığı bir "Genel Emir" ile, il sınırları içindeki kıyılardan, halkın, yalı ve sahil sitesi säkinlerinin yararlanma koşullarını

Scanned by CamScanner

belirlemiştir. Koşullardan biri de, her sahil sitesinin, önündeki kumsalda, ancak, sökülüp taşınabilir soyunma yerleri yapabilmesi; kayık ve benzeri boyuttaki tekneleri sadece elverişsiz havalarda çekebilmesidir. Kıyıda inşaat kesinlikle yasaktır.

Aydın Valisi, genel emrin uygulanmasının izlenmesi ve gerekli işlemlerin yapılması konusunda, kaymakamları yetkili ve görevli kılmıştır.

Kuşadası Kaymakamlığı, zaman zaman yaptığı denetimlerde, bir süredir (S) sitesinin, gündüzleri ve geceleri tekneleri kumsala çektiğini; (P) sitesinin de, önündeki kayalığı betonla düzledikten sonra, denizi 10 m. doldurarak fiilen kendi arazisi içine aldığını tesbit etmiştir.

Değişik zamanlarda yapılan yazılı uyarılara rağmen, tutumlarını değiştirmemeleri üzerine, Kaymakamlık, S sitesine ait tekneleri, Genel Emir'in ihlâli gerekçesiyle, denize indirip ilçedeki limana çekmiş; P sitesinin betonlayıp doldurduğu parçayı, tekrar kamuya kazandırmak için, usulüne uygun şekilde kamulaştırmıştır.

S ve P sitelerinin yaptığı şikâyetin Aydın Valisince reddedilmesinden iki hafta sonra, yirmi yıllık memur ve kıdemli kaymakam olan K, görülen lüzum üzerine, İçişleri Bakanlığı'ndaki, ana hizmet birimleri arasında değil, yardımcı hizmet birimleri arasında yer alan İdarî ve Malî İşler Daireis Başkanlığı'na nakledilmiştir.

İLGİLİ MEVZUAT

İçişleri Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında ... Kanun

Madde 34 – Yetki Devri: Bakan... ve her kademedeki Bakanlık... yöneticileri, gerektiğinde, sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla, yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir.

İl İdaresi Kanunu

Madde 9/Ç – Kanun, tüzük, yönetmelik(lerin)... yüklediği ödevleri yerine getirmek için Valiler Genel Emirler çıkarabilir...

Madde 31/A – Kaymakam, Valinin talimat ve emirlerini yürütmekle ödevlidir.

SORULAR:

Aşağıdaki soruları GEREKÇELİ olarak cevaplandırınız:

1 – Kuramsal açıdan, yukarıdaki işlemlerden hangilerine karşı, kimler,

Scanned by CamScanner

hangi yargı düzenindeki hangi mahkemede, ne süre içinde, hangi dâva veya dâvaları açmalı ve neler talep etmelidir?

2 – A, B ve C'nin arazisinin kamulaştırılması işleminin sebep ve konu unsurlarının geçerliliğini tartışınız. Kamulaştırılan yerin, sonradan oto sanayi sitesi olarak özgülenmesi, hukuken mümkün müdür? Bu aşamada, A, B ve C'nin herhangi bir talep hakkı var mıdır? Kamulaştırılan yerin mülkiyetinin sanayi sitesinde dükkânı olanlara devri halinde, yukarıdaki cevabınız değişir miydi?

3 – Kaymakamlığın kamulaştırma işleminin geçerli olup olmadığını, sebep ve konu unsurları bakımından tartışınız ve geçerli bulmuyorsanız, kaymakamlığın, hangi yetkisini kullanarak ne yolda hareket etmesi gerektiğini açıklayınız.

4 – Kaymakam, valinin tekneler hakkında ayrıca bir emri olmadan, bunların limana çekilmesi şeklinde bir işlem tesis ederek, uygulanması cihetine gidebilir mi? Faaliyetin konusuna ilişkin İdare Hukuku esaslarını da dikkate alarak açıklayınız.

5 – Kaymakamlığın çekme kararı üzerine limana götürülürken teknelerin; kayalardaki betonun parçalanması faaliyeti sırasında da sitenin duvarının zarar görmeleri hallerinde açılacak tam yargı dâvalarında izlenmesi gereken usul ve süre koşulları nelerdir? Bu dâvalarda İdare'nin hangi hallerde sorumlu tutulup, hangilerinde tutulamayacağını açıklayınız.

6 – Nakil işleminde "takdir yetkisi"nden ve olaydaki verilere göre "yetkinin saptırılması"ndan söz edilebilir mi ve yapılan işlem geçerli sayılır mı? (Devlet Memurları Kanunu, Md. 76: Kurumlar, görev ve ünvan eşitliği gözetmeden... memurları... kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilir.)

7 – İçişleri Bakanının, vali ve kaymakamlar ile Belediye Başkanları ve Meclisler üzerindeki yetkilerinin hukuksal mahiyetini ve kapsamını karşılaştırınız.

Scanned by CamScanner